

Integrovaný projekt VODA- Vysočina

zvyšování retenční kapacity zemědělské krajiny

Zemědělská půda a strategické komodity: voda,
potravininy, energie

Konference Voda v krajině 14.4. Praha

I. Fakta a obecné principy řešení

- 1) Klima se skutečně mění
- 2) Voda, její množství a kvalita je věcí veřejného zájmu
- 3) Zemědělská krajina je cca 55% rozlohy ČR
- 4) Nevyužitý potenciál retenční kapacity zemědělské půdy je 3,3 mld. m³ (2,5 Vltavské kaskády)
- 5) Lze vytvořit systémy hospodaření na orné půdě, které zajistí vyšší vododržnost jako TTP

Voda, potraviny, energie (OZE) jsou strategické komodity spojené s hospodařením na zemědělské půdě.

- Nelze řešit odděleně – Řešení musí být komplexní a vyvážené pro všechny tři komodity.
- Hlavními aktéry jsou zemědělské podniky a obce (malé a střední – součást krajiny)

II. Definování rezortní odpovědnosti, cílů a principů řešení:

- **Voda – MŽP**

Veřejný zájem – dostatek a kvalita vody

Základem řešení je retenční kapacita krajiny (zvyšování)

Odpovědnost za vytvoření systému **voda**

- **Potravinový – Mze**

Potravinová bezpečnost a kvalita produkce

Základem řešení je Dobrovolný systém

hospodaření šetrného k životnímu prostředí

= zdravá půda (parametr retenční kapacita) a

zdraví zvířat (součást welfare)

Odpovědnost za udržitelnost systému **voda**

- **Energie – OZE – MPO**

Decentralizované lokální zdroje pro lokální spotřebu

Energetický mix + závazek snížení emisí CO₂

Základem řešení je respektování priority vody a produkce potravin

+ Propojení na oblast řešení odpadů – BRO a BRKO

- *„Specializace dovedla naši civilizaci k rozkvětu, ale může se stát příčinou jejího konce“*
- Potravinové komodity i OZE jsou silně deformované systémy dotací (MŽP, MZe, MPO)
- Koordinace spolupráce MŽP, MZe a MPO – podmínek rezortních dotačních titulů – na řešení rezortních cílů svázaných se zemědělskou půdou – Voda, potraviny, energie

III. Řešení – realizace:

- Základním způsobem adaptace na změnu klimatu, obecně uplatnitelným v celém zemědělském sektoru, je zvyšování retenční kapacity – systémy hospodaření + malé krajinné prvky
- Je to základem řešení pro oblasti sucha a oblasti zdrojů pitné vody i protipovodňových opatření.

- Víme, co chceme a známe cesty, jak toho dosáhnout.
- To co potřebujeme je výběr parametrů a správné nastavení jejich výše
- Pro složitost problematiky je efektivním řešením „poloprovoz“
= Pilotní ověřovací integrovaný projekt

Rozsah území i spektrum řešených problémů musí být dostatečně reprezentativní, aby výsledky pilotních projektů byly relevantní.

- Rozsah řešeného území – cca 1% zemědělské půdy (40 tis. ha)
- Lokality „sucha“ – 3x, zdroje povrchové pitné vody – 2x (včetně Želivu), podzemní vody – 1x, konvenční zemědělství – 2x. Celkem **8 lokalit**

IV. Finanční zabezpečení:

- Klasický přístup k řešení – přípravná část – dva až tři roky
- Začátek realizace – čtyři roky
- První relevantní výsledky **za sedm let**
= nelze využít pro přípravu dotačních titulů pro nové plánovací období

Řešení „systém puzzle“

- Aktivní zapojení zemědělských podniků – žadatelé
- Využití standardních dotačních programů MŽP, MZe nebo MPO
S případnými úpravami již používanými v rezortních dotačních programech
- *„Kdo chce, hledá cesty, kdo nechce, hledá objektivní důvody“*

Ekonomický přínos:

- 1) Náklady na vybudování Vltavské kaskády by v dnešních cenách byly více jak 300 mld. Kč
- 2) Roční ztráty erozí zemědělské půdy dosahují 4 až 10 mld. Kč (UZEI)
- 3) Efektivní nastavení dotací pro příští plánovací období: voda, potraviny, OZE
- 4) Zaměstnanost
- 5) Rozvoj venkova

V Integrovaný projekt VODA-Vysočina

zvyšování retenční kapacity zemědělské krajiny

Agroklastr Vysočina z.s. – střední a malé
zemědělské podniky v **5 lokalitách Vysočina**, cca
30 tis. ha zemědělské půdy

Financování:

= základ komplexního řešení

- MZe – PRV nemá takový dotační titul
- MŽP – OPŽP takový dotační titul má:

4.3.5 - Realizace přírodě blízkých opatření vyplývajících z **komplexních studií** cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu, a **adaptaci na změnu klimatu**.

Navržený přístup:

- **Výše dotace je odvozena od zvýšení retenční kapacity krajiny a vázána na řešenou plochu**
- **Obdoba úspěšného přístupu pro ochranu vzduchu, změny klimatu - Úspory energií - snižování emisí CO₂ prostřednictvím dotační podpory zateplování nemovitostí a změny systému vytápění. **Snížení v % tepelných ztrát = částka v Kč na 1m² obytné plochy****

Komplexní studie:

- Vychází z Plánů povodí a je základní částí žádosti o dotaci OPŽP 4.3.5.
- Definované cíle: **zvýšení retenční kapacity, délku trvání a výše dotace v Kč na 1 m² řešeného území/rok**
- Definuje způsob řešení: a) soubor opatření, hospodaření na zemědělské půdě b) soubor opatření, malé krajinné prvky

Realizace projektu:

- 1) Prováděcí projekt: vychází z Komplexní studie – konkrétní soubor opatření pro konkrétní území
- 2) Realizace opatření včetně průběžné kontroly jejich účinnosti a jejich případné korekce
- 3) Závěrečná kontrola naplnění cíle – **skutečné zvýšení retenční kapacity daného území**

+ synergické působení přímých i nepřímých podpor /MŽP, MZe, MPO/

- 1) další programy OPŽP – např. odpady, kompostování, ...
- 2) Státní pozemkový úřad – pozemkové úpravy
- 3) PRV – užití standardních programů se zvýšením bodů a % dotace při realizaci v projektu
- 4) PGRLF – Fond nepojistitelných rizik, **nákup půdy – řešení vlastnické struktury**, úvěry, ...
- 5) CzechInvest – podpora OZE a materiálového využití odpadů, ... energeticky neutrální lokalita

Příklad provázaného řešení

Technologický celek: chov prasat – bioplynová stanice – kompostárna (využití bioodpadu)

Výsledný produkt: vepřové maso, elektrická energie + kompost pro zvyšování retenční kapacity

Stabilita řešení = stabilita agrárního sektoru

- I. Veřejná služba – voda
- II. Systém kvality prvovýroby
- III. Decentralizovaná lokální energetika
+ zpracování odpadů BRO, čistírenské kaly,...

- Nechceme další vědeckou studii jak řešit adaptaci na změnu klimatu.
- Chceme konkrétní řešení - realizaci

Přeji Vám hezký den

Agroklastr Vysočina z.s.

MVDr. Vladimír Mareček – předseda

mob 603 444 276, email.: vlad.marecek@email.cz